

Svar på skriftligt spörsmål SSS 73/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om genomförandet av ett ömsesidigt identifieringssystem enligt EU:s förordning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 73/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Kaisa Juuso/saf:

Med hurdan tidtabell ämnar regeringen börja tillämpa den ömsesidighet för identifieringssystem som förutsätts av eIDAS-förordningen (EU 910/2014) för Finlands del?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 (eIDAS-förordning) om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden trädde i kraft 17.9.2014. I förordningen föreskrivs om de förfaranden som medlemsländerna ska tillämpa för att främja säkra elektroniska transaktioner mellan medborgare, företag och offentliga myndigheter inom EU. Som ett delområde av regleringen är även elektronisk identifiering för vilket förordningen föreskriver tillitsnivåer för elektronisk identifiering samt ömsesidigt erkännande av identifieringen mellan medlemsländerna. Enligt förordningen ska elektronisk identifiering som uppfyller kraven i eIDAS-förordningen och som utfärdats i ett annat EU-land erkännas i alla andra EU-länder, om kommissionen har underrättats om identifieringsmetoden och metoden har publicerats i en förteckning. Ömsesidigt erkännande av elektronisk identifiering har varit i kraft sedan 28.9.2018.

I eIDAS-förordningen föreskrivs tre grader av tillförlitlighet för elektronisk identifiering (låg, väsentlig, hög), av vilka lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009) i Finland gäller graderna väsentlig och hög. Ömsesidigt erkännande enligt eIDAS-förordningen gäller endast myndigheternas användning av graden "väsentlig" eller "hög" för elektronisk identifiering vid användning av en tjänst på webben. Alla metoder för stark elektronisk identifiering som används i Finland uppfyller eIDAS-kraven. De metoder av stark elektronisk identifiering som allmänt används i Finland är av graden "väsentlig" (bankkoder och mobilcertifikat). Medborgarcertifikatet från myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har uppskattats vara av graden "hög". Den myndighet som i Finland övervakar elektronisk identifiering är Traficom.

Finland har inte ännu inlett anmälnings- och godkännandeprocessen för ömsesidigt erkännande av ett finländskt identifieringsmedel. Det finns flera skäl till detta. Den sakkunnighetsbedömning som förutsätts av godkännandeprocessen för ömsesidigt erkännande där myndigheterna tillsammans bedömer det identifieringsmedel som anmälts innebär en betydande arbetsinsats för myndigheterna i mållandet. I Finland används främst metoder för stark elektronisk identifiering som produceras av den privata sektorn, och ingen av dessa aktörer har hittills anmält sig till Traficom.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 73/2020 rd

som villig att inleda godkännandeförfarandet. Användningen av statens medborgarcertifikat används emellertid så litet att det inte har ansetts vara motiverat att inleda godkännandeprocessen med tanke på den ansträngning som det skulle kräva i förhållande till de låga användarantalerna. Medborgarcertifikatets andel av identifieringshändelserna är under 1 % och den förväntas inte öka eftersom användningen av ett chippförsatt identitetskort i praktiken alltid förutsätter en kortläsare och ett kortläsarprogram. Således kan ett chippförsatt identitetskort inte läsas t.ex. med mobila enheter utan särskilda åtgärder.

Utöver kostnaderna för godkännandeprocessen anses det mindre motiverat att anmäla identifieringsmedlet till Europeiska unionens register för ömsesidigt erkännande p.g.a. de praktiska problemen vid gränsoverskridande identifiering. Varje medlemsland ska upprätta en nationell eIDAS-nod med vilken en elektronisk identifieringsmetod som utfärdats i ett EU-land kan användas i ett annat EU-land. I praktiken varierar förfarandena för ömsesidigt erkännande mellan de olika medlemsländerna. Till exempel Tyskland och Österrike förutsätter att man installerar egna program för identifieringsförmedling i stället för den gemensamma gränssnitts- och dataöverföringsmodellen för att deras identifieringsmetoder ska kunna godkännas. De övriga medlemsländerna tillämpar i regel de gemensamma förfarandemodellerna för förmedling av identifieringsuppgifter mellan noderna i de olika medlemsländerna. I Finland har den nationella noden upprättats som en del av identifieringstjänsten på Suomi.fi. För närvarande kan man identifiera sig med ett tyskt identitetskort via Finlands nod. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bereder identifieringen med estniska och italienska identifieringsmedel. Identifieringen börjar användas under mars 2020. Utöver Tyskland, Italien och Estland har även Spanien, Kroatien, Belgien, , Luxemburg, Portugal, Tjeckien och Nederländerna anmält sina identifieringsmedel. För dessa länder kommer eIDAS-identifiering via Suomi.fi att inledas senare under år 2020.

Det bör noteras att ömsesidigt erkännande av en identifieringsmetod inte garanterar att en medborgare faktiskt skulle kunna sköta sina ärenden elektroniskt i ett annat EU-land. Till exempel en person som identifierar sig med en elektronisk identifieringsmetod av ett annat EU-land och önskar sköta ärenden elektroniskt hos en finländsk myndighet kan i nuläget i regel inte inleda ett ärende. Detta beror på att den offentliga förvaltningens datasystem använder så gott som uteslutande finländska personbeteckningar för identifiering av personer. Om en person inte har en finländsk personbeteckning, skapar flera myndigheter såsom FPA och Skatteförvaltningen en artificiell personbeteckning för personen så att de uppgifter som behövs i ärendet ska kunna registreras i systemen. Enligt praxisen för ömsesidigt erkännande av medlemsländernas elektroniska identifieringssystem ska följande uppgifter förmedlas till det andra medlemslandet i samband med identifieringshändelsen:

- personens för- och efternamn
- födelsetid
- identifieringsmedlets nummer (till exempel identitetskortets nummer eller motsvarande)
- medborgarskap.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 73/2020 rd

I det andra medlemslandet vet man inte om personen har beviljats någon identifierare även i något annat EU-land. I praktiken kan man identifiera en person elektroniskt med en elektronisk identifierare från ett annat EU-land, men personen kan inte alltid identifierats med tillräcklig noggrannhet för att hen ska kunna sköta sina ärenden elektroniskt. Detta skulle förutsätta att till exempel en finländsk myndighet kunde spara till exempel numret av ett tyskt identitetskort av personen. Detta nummer ändras alltid när kortet förnyas. I sådana fall förutsätter personens identifiering med tillräcklig noggrannhet ofta att myndigheten manuellt för samman de uppgifter som erhållits från personens identifieringsmedel med de uppgifter som sparats i myndighetens tjänst.

Om en finländare sköter ärenden i ett annat EU-land med hjälp av ömsesidig elektronisk identifiering skulle det förutsätta även av myndigheten i det land som tar emot identifieringsuppgiften att myndigheten kan spara den identifieringsuppgift som ett annat EU-land har producerat och förmedlat samt upprätta ett system med vilket man på ett tillförlitligt sätt kan föra samma personen och de identifieringsuppgifter som hänför sig till personen. Till exempel om en finländare sköter ärenden hos en svensk myndighet, skulle den svenska myndigheten på något sätt behöva kunna föra samman den finländska personbeteckningen och de uppgifter som hänförts till personen i det svenska registret.

Delvis på grund av de utmaningar som beskrivits ovan är EU-länderna för närvarande inte så villiga att erbjuda sina elektroniska tjänster till gränsöverskridande bruk. Situationen borde kunna ändras inom de närmaste åren då förordningen om en digital ingång EU 2018/1724 (Single Digital Gateway, SDG-förordningen) förpliktigar EU-länderna att erbjuda vissa förvaltningsförfaranden elektroniskt även över gränserna. SDG-förordningen kommer att träda i kraft stegvis fr.o.m. december 2020.

Finansministeriet förbereder ett utvecklingsprojekt om elektronisk identifiering i enlighet med regeringsprogrammet. Avsikten är att utveckla en modern identifieringslösning som skulle även kunna anmälas till de övriga EU-länderna som ett eIDAS-identifieringsmedel. Projektets preliminära avsikt är att det nya identifieringsmedlen kan tas i bruk under år 2022.

Helsingfors 12.3.2020

Kommunminister Sirpa Paatero